

METZNER, MARLIES (81): *Bombenaangriff em Dombunker* (4:17)

Koot vör Kreegseng em März 45 ben ich met minger Mutter noch ens koot en de Stadt gegange, öm noch jet zo kaufe, un do moote mer en der Dombunker. Un em Dombunker, do wore su Kämmercher. Ming Mutter un ich, mir soßen en einem un dat wor am Krach Maache un dä ganze Zement, Beton, dä feel erunder op uns un et woren ganz schwere Angreff. Un do woren och SS-Lück met uns en su nem Kellerche. Un ich als Kind - wor jo noch kein 10 Johr - ich am Bedde: Vater Unser, Gegrüßet seist du Maria, alles, wat mer su enfeel, ganz innig. Un op eimol, die SS-Lück, die jo met der Religion gar nix zo dun hatte, die wore met am Bedde. Ming Mutter säht: “Ävver dat de SS-Lück sugar metgebidd han!” Dat hät se wie off noch verzallt nohher unse Verwandte un Bekannte. Un die hatte jo wirklich met der Religion nix zo dun. Denn ich darf, wie ich met zor Kommelion ging, en nem öffentliche Fotografiergeschäff, sage mer ens, noch nit ens mem Kränzche fotografiert weede. Do moot ming Mutter noch beim Michels, wat hügg Jacobi es, hät die noch ene wieße Schlopp gekauf för mi Kommelionbeld. Jo un dann ben ich met minger Mutter noh däm schwere Aangriff vum Dom noh Zollstock - et fuhr jo gar nix mih - üvver Berge vun Trümmere un Leiche un ich sage: “Mama, wo soll ich dann hintredde?” “Jo”, säht se, “do muss usweiche, wenn de en Leich sühs. Kanns de nit droptredde.” Säht se: “Gev mer de Hand! Ich führe dich.” Un wie mer dann en de Schnurgass kome, Martinsfeld, wo mer zoletz gewonnt han, wor uns Huus och kapodd, et drette. Un mer han unse Vatter gesök. Op eimol komm do ne ganz aale Mann met enem aale Militärmantel. Un do hatt grad su ne Baurupp vun Soldate et Kloppe vun mingem Vatter gehoot un han dä dann unger de Trümmere usgegrave. Ävver minge Vatter, dä wor - vürher hatt e dunkelbrunge Hoor - un dä wor vör Angs wieß gewoode. Jo, ävver mer wore fruh, dat mer en widder hatte un sin dann - weil mer jo nit wosste, wor mer schlofe sollte - si’ mer met mingem Vatter met enem ganz kleine Köfferche, wat e noch bei sich hatt, dat han die Soldate met usgegrave, üvver de Hohenzollernbröck un do wore ganz große Löcher. Mer mooten - unge floss der Rhing - un ming Eldere un ich moote dann üvver die Hohenzollernbröck un öm doe große Löcher röm. Un minge Vatter wor su nervös. Dä säht: “Ich looße jetz dä Koffer en der Rhing falle.” Säht ming Mutter: “Dun dat nit, Köbes! Et sin doch uns einzige Papiere, die mer noch han. Gev se mir!” Dann gov e dat Köfferche minger Mutter un en Düx, hinger de Hohenzollernbröck stundte Militärfahrzeuge. Un die han uns dann noh Rösrath gefahre. Un vun Rösrath us do ben ich et eetste Mol met nem richtige Panzer vun Rösrath noh Donrath op der Kreuzung gefahre. Un ming Eldere - jeder einzelne hatt ene eige Panzer gehat - do si’ mer met drei Panzer vun Rösrath noh Donrath op de Kreuzung un sin do bei Bekannte, wo mer e Bedd hatte, wat ming Mutter ad vürher besorg gehat, si’ mer dann do ungergekumme. Ävver mer hatte nix mih. Mer woren ärm wie de Kirchemüüs.

Metzner, Marlies (81): *Bombenaangriff em Dombunker*

ko:t fog kʷe:s'ʔeŋ ʔem:ɛxts ,fʏmʊn'fe:ʦɪfj ben_ɪfj met miŋe mʊtə nɔ_əns ko:t ʔen də ʃtat
jəjanə ʔəm nox jɛt:sə kʊʃfə ʔən də mo:tə mɛ ʔen də 'do:mbʊŋkə ʔən_ɪm 'do:mbʊŋkə da
fɔən su su kɛmɛfjə ʔom:ɪŋ mote ʔən ʔɪfj miɔ sɔ:sən ʔɪn ʔɛɪnəm ʔən dat vɔɔ ʔam kʷax
ma:xə ʔən dɛ jantʂə ʦɛ'mɛnt be'tɔŋ dɛ fe:l_ʊkʊndɛ ʔop ʔʊns ʔən_ʊfj vɔən jantʂ ʃvɛ:ʊ
'ʔangʷefə ʔən da vɔ:ʊŋ ʔox ʔɛs'ʔɛs lyk met ʔʊns ʔen sʊ nəm kɛmɛfjə ʔən ʔɪfj ʔals kɪnt_ɪfj
vɔ: jɔ nox kɛn ʦɛ:n jɔɔ ʔɪfj vɔɔ ʔam bɛdɔ fa:tɛ ʔʊnzɛ gɛgʷy:sət zʌɪs tʊ ma'vi'a ʔaləs vas
miɔ zo 'ʔenfe:l gantʂ 'ʔɪnɪfj ʔən_ʊp 'ʔɛɪmɔh di ʔɛs'ʔɛs lyk di ja mit:ə ʷelɛ'gjo:n ja: nɪks ʦɛ
dʊn hatɔ di vɔə met ʔam bɛdɔ miŋ mote sɛ:t ʔɪfj vɔɔ baf ʔɛvɛ dat:ɪ ʔɛs'ʔɛs lyk su'ja: met

jøbet han das het sø vi ?o f nox fetselt nax'heg ?onsø'bøn fevante ?øn bekante ?øn ti haten
ja 'væklihf met:ə vele'gjo:n:iks tse døn døn ?ih dof ?als ?ih mit:sog komn'jo:n jih ?en:əm
'?œfentlihf foto,gba:'f:i:ejæf saə me_ ns nox nid_ens mim kvæntsje ,fotogba'fiæt vε:də da
mo:t miη mote nox bem:ihøls vat hÿk ja'ko:bi ?es het:i nox_øn vi:sə flæf jeko'f føg miη
komn'jo:n,bilt ja ?øn dan ben_ef mit miηe mote no: dēm jvegkø '?angbef:um do:m no
'tsolftok et fug ja ga: niks mi: ?yve bæjə føn tæymen ?ont læfhjen ?øn_ih sa:bə 'mama
vozol_ih tēn 'hintæde ja zε:t sə dū mūs '?usvæfhə vən zεzənt ?en læfh si:s kans ja nit:vop
tæte sε:t sə jef me də hant ?ih fygkø dihf ?øn ?als vεg tan ?en dēm: 'Jnuejas ko:mə
maxtins'felt vo me tso'lets jəvo:ntə vo: ?ønze hu:s ?ox ka'pət ?et:æte miē han ?onsø
fate jəzək ?øn deē ko:m ?op '?aimol ko'm dan:ə jants ?a'lə man med_nem a:lə
meli'teg,mantəl ?øn do hatə kvæt so nə 'bæutæp føn mili'teg føn zol'da:tə ?et klope
fum:ihəm fate jəho:t ?øn han dēn dan ?nne de tæmøkø '?usjəkba:və ?εve miηə fate de vōg
'fygheg hat_ə zo: 'dønkel'bæthə ho:ē ?øn deē vōg fo ?ans vi:s jəvo:də ja: ?εve meē vœn
fæu: dat me_n vide hatə ?øn sin an vail me ja ja: nit voste vo me vo me flōfə zoltə zi me
med_miηəm fate mi nēm jants klejnə kœfehə vat:ə nox bæi sif:at ?en han di sol'da:tə met
'?usjægba:və ?yve di hoen'tsolen,bæøk ?øn do vœn gants gvo:sə læhje meē mo:tn ?thje flos
tə viη ?øn miη ?eldøk_η ih mo:tən dan ?øve di: hoen'tsolenbæøk ?øn ?øm ti gvo:sə læhje
bøm ?øn miηə fate vo θv næg'vø:s ?e zε:t ?ih los jets te kofə ?en də viη falə sε:t miη mote
døn dat nit kō:bəs dat ?is_ɔ sin də ?ønze '?aintsije pa'pi:bə di me nox ha:n jef sə miē ?øn
dan jo:f_ə sat kœfehə miηe mte ?øn ?in dyks hiηe de hoen'tsolen,bæøk ftunte mili'te:ē
fa'tsɔygə ?un ti ha' fa'tsɔygə ?øn di han ?ons dan no 'bø:skæt jəfa:bə ?øn føn 'bø:skæt ?us
da bin_ih ?et 'e:stə mo:l med_nem 'æihijə pantsə føn 'bø:skæt no 'do:nkæt ?op tē 'kæytsə
jəfa:bə ?øn miη 'eldøk_je:de 'aintselnə het_ønə 'æjənə pantsə jhəhat də si me mit:bæi
pantsə føn 'bø:skæt no 'do:nkæt ?op ti 'kæytsə ōn sin do: bæi bekante vo: me ?ə bət hatə
miη mte jon 'fygheg bæzæfh:əhat si me dan da '?thjəkømə ?εve me hatə niks mi: meē
vœn ?εm vi di 'kæfhemy:s